

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

*Шкода Наталя Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент
Полякова Лариса Іванівна, кандидат історичних наук, доцент
Пачев Сергій Іванович, кандидат історичних наук, доцент
Крилова Алла Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька Область*

Стаття присвячена актуальній проблемі сучасної педагогічної науки. Автори аналізують інтерактивні технології навчання учнів у розрізі уроків історії.

Ключові слова: інтерактивні технології навчання, уроки історії.

Важливими моментами групової роботи на уроках історії є опрацювання змісту та подання групами результатів колективної діяльності. Залежно від змісту та мети навчання можливі різні варіанти організації роботи груп. Нижче охарактеризуємо деякі з них.

Суть варіанту «Діалог» – спільний пошук групами узгодженого рішення, виключає протистояння. Це знаходить відображення у складанні узагальнюючої характеристики, переліку ознак, схеми, таблиці тощо. Кожна група працює з навчальним матеріалом з історії певної країни, узагальнюючи його за спільними критеріями (природні умови, політичний устрій, господарче життя). Клас об'єднується у 5-6 робочих груп і групу експертів із сильних учнів (вони складають свій варіант виконаних завдань). Учні працюють 10 хвилин. По завершенню роботи представники від кожної групи на дошці або на аркуші паперу роблять підсумковий запис. Потім, по черзі, надається слово одному доповідачеві від кожної групи. Відбувається доповнення, уточнення, виправлення з боку членів інших груп та групи експертів.

«Спільний проект». Кожна група отримує своє завдання, які висвітлюють проблему з різних боків. Кожна група по завершенню роботи звітує і записує на дошці свої висновки. Відповідно, за результатами роботи кожної групи

складається спільний проект. Цей проект рецензується та доповнюється групою експертів [1, с.55].

Прийом «Мікрофон» загальногрупове обговорення проблеми; кожен бере в руки уявний мікрофон (ручка, олівець) та швидко і лаконічно відповідає на питання або висловлює власну думку; не слід коментувати відповіді. Приклад. Урок у 8 класі з історії України на тему «Церковне життя в Україні в першій половині XVII ст.». Під час обговорення питання про становище греко-католицької церкви в досліджуваний період учні по черзі беруть в руки уявний мікрофон та характеризують особливості становища уніатської церкви, ставлення влади Речі Посполитої до неї, висловлюють своє ставлення до цієї проблеми. Учні передають уявний мікрофон один одному, по черзі беручи слово. Вчитель повинен надавати слово лише тому, хто отримує мікрофон. Учні повинні говорити лаконічно й швидко (не більше 1 хвилини). Ніхто не коментує і не оцінює подані відповіді.

З методом «мікрофон» можна використати прийом «незакінчене речення». Цей прийом надає можливість ґрунтовніше працювати над формою висловлювання власних ідей. Він дає можливість долати стереотипи, вільніше висловлюватись щодо запропонованих тем, відпрацьовувати уміння говорити коротко, але суттєво й переконливо. Учитель визначає тему, за якою учні будуть висловлюватись в колі ідей або використовуючи уявний мікрофон. Педагог формулює незакінчене речення і пропонує учням, висловлюючись, закінчувати його. Кожний наступний учасник обговорення починає говорити із запропонованої формули.

«Мозковий штурм» є інтерактивною технологією колективного обговорення, що сприяє виробленню декількох рішень конкретної проблеми. Ця технологія спонукає учнів до уяви та творчості, дозволяє вільно висловлювати власні думки. Мета даного методу – зібрати якомога більше ідей щодо обговорюваної проблеми від усіх учнів протягом обмеженого періоду часу. Учитель повинен чітко сформулювати проблемне питання (краще його записати на дошці), а потім пропонує учням висловити ідеї, коментарі щодо

нього. Педагог повинен записати усі пропозиції на дошці чи на великому аркуші паперу в порядку їх виголошення без коментарів чи запитань.

Учитель повинен звернути увагу на наступне:

фіксувати необхідно всі ідеї;

варто фіксувати навіть фантастичні ідеї;

необхідно всіх заохочувати до висування якомога більшої кількості ідей;

в остаточному підсумку кількість породжує якість;

учасники мозкового штурму мають можливість пофантазувати;

важливо спонукати всіх учнів розвивати або змінювати ідеї інших тому, що це веде до висунення нових, що перевершують попередні;

важливо обговорити й оцінити запропоновані ідеї.

Приклад. Урок у 10 класі з історії України на тему «Проведення індустріалізації у Радянській Україні». Вчитель після вивчення матеріалу про причини, етапи, джерела, особливості процесу індустріалізації звертає увагу учнів на важливість з'ясування наслідків цього процесу, просить учнів висловити власні судження щодо цього питання. Всі судження записуються на дошці або папері. Серед висловлювань учнів будуть тези про позитивні та негативні наслідки цієї політики. Цей метод сприятиме на даному уроці розвитку критичного мислення учнів. Підводячи підсумки вчитель наголосить, що цей процес був суперечливим.

Таким чином, інтерактивні технології мають важливе значення на уроках історії. Протягом інтерактивного уроку учні пояснюють зміст самостійно опрацьованого матеріалу, демонструють певний рівень умінь і навичок, висловлюють своє ставлення до матеріалу вивченої теми.

Список використаних джерел

1. Пометун О. Кооперативне навчання учнів на уроці історії // Історія в школах України. 2004. № 5. С. 50–62.

2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок та інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2004. – С. 117–137.